

Utbildningsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

LOs svar på Remiss om Framtidens yrkeshögskola – stabil, effektiv och hållbar

LO har beretts möjlighet att yttra sig över rubricerat betänkande och vill lämna följande synpunkter:

Bakgrund:

Yrkeshögskolan startade 2009 och har sedan dess vuxit snabbt. Det är viktigt att kvalitén värnas och systemen bakom säkras. LO välkomnar utredningen som har haft i uppdrag att säkerställa att yrkeshögskolan kan fortsätta att utvecklas med bibehållen kvalitet.

LO anser att det är angeläget att staten beaktar de behov som utredningen identifierar för att yrkeshögskolan ska kunna möta de stora utmaningar som svensk arbetsmarknad är mitt inne i. Inte minst de utmaningar som vi står inför när det gäller klimatomställningen. Staten behöver tillföra medel till yrkeshögskolan, bland annat till ett nytt antagningssystem men även till fler platser.

LO har återkommande påtalat behovet av fler platser inom yrkeshögskolan. LO välkomnar utredningens förslag att yrkeshögskolan ska växa och att antalet utbildningsplatser ska öka. LO menar dock att utbyggnaden skulle behöva gå fortare, inte minst för att kunna möta intresset från den nya studentgruppen som beviljats ett omställningsstudiestöd.

LO har funnits med i expertgruppen och ser att det är viktigt att många av förslagen kommer på plats för att yrkeshögskolan i framtiden ska kunna vara stabil, effektiv och hållbar. Det är nödvändigt på en föränderlig arbetsmarknad.

Det är också positivt att utredningen vill värna yrkeshögskolans särart. Det innebär att utbildningar startas och drivs i nära samverkan med arbetslivet och dimensioneras efter arbetsmarknadens och arbetstagarnas behov. Yrkeshögskolan har också en viktig roll för att stärka arbetstagarnas ställning på arbetsmarknaden när strukturomvandlingen går fort. Men även att förse näringslivet och välfärden med rätt kompetens.

3.6.1 Förslag för att använda medel mer effektivt

LO bifaller förslaget att MYH ska få möjlighet att föra över medel om max tre procent till kommande budgetår. LO kan inte uttala sig om själva procentsatsen, men tycker det är bra att medel ska kunna föras över. Det är viktigt att MYH och utbildningssamordnarna får mer långsiktiga förutsättningar att kunna bedriva sin verksamhet, anställa lärare och ordna LIA-platser. Det är bra med ett mer flexibelt system som kan leda till att utbildningarna i ännu högre utsträckning kan motsvara arbetslivets behov.

4.8 Förslag om ett gemensamt system för ansökan

4.8.1 Uppdrag att genomföra en förstudie

LO bifaller förslaget att först ta fram en förstudie som sen ska resultera i ett gemensamt antagningssystem. Det är angeläget att relativt skyndsamt få ett gemensamt antagningssystem på plats. LO tillstyrker att ett nytt system ska innehålla gemensamma ansökningsomgångar, att studenten får prioritera sina ansökningar och att det finns en gräns för hur många utbildningar man kan antas till. Det är också positivt att det nya systemet automatiskt ska hämta upp gymnasiebetygen från en betygsdatabas.

5.8.1 Förslag om ett nytt system för studiedokumentation

LO bifaller förslaget att MYH ges i uppdrag att i samverkan med Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) utforma ett nytt system för studiedokumentation. LO menar att det är viktigt att MYH har ett modernt system för studiedokumentation och att det fyller det breda uppdrag som myndigheten har, till exempel måste studenter kunna få ta del av betyg och intyg efter avslutad utbildning även om utbildningsanordnaren inte längre finns kvar. Då måste det dels finnas rutiner för inrapportering, men även kapacitet i systemet att ta emot samt lagra uppgifter.

En före detta student måste kunna styrka sin examen för en blivande arbetsgivare och då måste det finnas ett system som tar höjd för detta. Det är också angeläget att en student/tidigare student kan logga in och ta del av sina uppgifter i systemet. Det blir ett sätt att säkerställa att uppgifterna stämmer och en möjlighet att kunna skriva ut sina uppgifter.

LO anser också, precis om utredningen lyfter fram, att det är angeläget att statistik måste kunna överföras smidigt och enkelt till SCB för statistisk bearbetning.

6.10.1 Övervägande och förslag om progression och examenskrav

LO bifaller förslaget att det bör finnas möjlighet till progression inom yrkeshögskolesystemet. LO tycker det är bra med ett flexibelt system där studenter kan vandra mellan yrkeshögskolan och högskolan för fördjupning. Arbetsuppgifter förändras snabbt på dagens arbetsmarknad där arbetare kan

behöva fördjupningskurser inom högskolan eller där akademiker/tjänstemän kan behöva yrkeskurser i sitt arbetsliv.

6.10.2 Förslag om fördjupningsutbildningar

LO bifaller förslaget att fördjupningsutbildningar bör kunna leda till en kvalificerad yrkeshögskoleexamen. LO menar att det är positivt med ett flexibelt utbildningssystem inom yrkeshögskolan där det bör vara möjligt att läsa fördjupningsutbildningar om minst 200 poäng som kan leda till en kvalificerad yrkeshögskoleexamen. Det påminner om högskolans enskilda kurser som kan plockas ihop till en examen. Det gör att en examen kan bli skraddarsydd för studentens mål med utbildningen.

6.12.2 Förslag om LIA

LO bifaller förslaget att alla utbildningar som omfattar minst 100 yrkeshögskolepoäng ska innehålla lärande i arbetslivet (LIA), under minst en fjärdedel av utbildningstiden, men med undantag för fördjupningsutbildningar. LO tycker det är viktigt att LIA ingår i utbildningarna eftersom det är ett sätt att få praktisera sina nya kunskaper och det är positivt att varva både teori och praktik. Många individer trivs med att ”lära sig på jobbet”, det vill säga genom att arbeta praktiskt. En LIA-period ger också nätverk och enligt uppgifter från MYHs statistiska årsbok framgår det att många studenter får jobb efter avslutad examen på den arbetsplatsen där de gjorde sin LIA.

8.10

Förslag om tydligare prövning av utbildningsanordnaren

LO bifaller förslaget att utbildningsanordnarens ekonomiska situation ska regleras i förordning. Det vill säga att utbildningsanordnaren inte har skatteskulder eller avgifter hos Kronofogdemyndigheten och inte är i likvidation eller försatt i konkurs. Det är **mycket** viktigt att alla utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan är stabila och seriösa. Oseriösa aktörer måste hindras från att starta och bedriva verksamhet. Studenter och arbetsgivare ska vara säkra på att utbildningen är bra och av hög kvalitet.

9.4.2 Förslag om utbildningsanordnarens ansvar

9.6.2 Överväganden och förslag om ledningsgruppen

9.5.2 Bestämmelserna om tillsynen behöver förtydligas

LO tycker det är bra att utbildningsanordnarnas ansvar blir tydligt och ser positivt på att utredningen lägger förslag kring detta. Eftersom många utbildningsanordnare anlitar underentreprenörer för att genomföra hela eller delar av utbildningen är det viktigt att ansvaret för utbildningen är tydligt. Det får aldrig finnas oklarheter kring vem som är ansvarig när det kommer till frågor som rör juridiska och ekonomiska avseenden, än mindre när det gäller kvalitén för verksamheten och att utbildningen bedrivs enligt yrkeshögskolans författning. Det är också bra att utredningen föreslår att utbildningsanordnare är skyldig att medverka i den tillsyn som initieras av

MYH. Det är viktigt för att minska risken för att oseriösa aktörer etablerar sig inom yrkeshögskolan. Det är angeläget för MYHs trovärdighet att både studenter och arbetsgivare har en hög tillit till yrkeshögskolans utbildningar.

För att MYH ska få ökad kännedom om underleverantörer i verksamheten bör det framgå när utbildningsanordnaren ansöker om att få starta en utbildning om de anlitar underleverantörer och vilket företag de anlitar. Det bör även framgå när studenten söker en utbildning vilka delar av utbildningen som bedrivs av en underleverantör. Detta för att säkra kvalitén inom utbildningen.

11.10.1 Fler platser på yrkeshögskolans program och kurser

LO bifaller förslaget att yrkeshögskolan ska utvidgas med permanenta medel både för program och kurser. Utredningen föreslår att yrkeshögskolan ska växa och att antalet utbildningsplatser ska öka med cirka 17 700 platser under en tioårsperiod. Det motsvarar en 35 procentig ökning jämfört med i dag. Utredningen föreslår att expansionen ska ske stegvis med tre procent per år, för att lärare, lokaler och LIA-platser ska hinna komma på plats och att systemen bakom ska hinna utvecklas. LO ser dock att utbyggnaden skulle behöva gå fortare för att kunna möta intresset från den nya studentgruppen som beviljats ett omställningsstudiestöd. Här ser LO också ett behov av fler kurser på distans och på deltid för att möjliggöra för fler studenter att kunna kombinera studier med arbetslivet.

LO ser också behov av fler platser för att möta Agenda 2030. LO delar utredningens bild att arbetsmarknaden förändras snabbt och för att möta den kompetens som behövs, bland annat i förhållande till klimatomställningen, är det viktigt att MYH får de resurser som krävs. Framförallt med tanke på det som utredningen skriver ”/.../yrkeshögskolans program och kurser pekas ut som en central del för att klara Sveriges klimatmål.”

10.7.1 Fler åtgärder behövs för att främja kvalitén

LO ser behov av en studenthälsa. Behovet av en studenthälsa kan även komma att öka med en breddad rekrytering och ett ökat antal studenter. Det är angeläget att alla studenter får goda möjligheter att klara sin utbildning. I dag är den psykiska ohälsan i samhället utbredd och för att minska avhoppen från yrkeshögskolan bör det finnas en studenthälsa. Den kan till exempel bestå av ett kuratorstöd på nätet. Då kan alla YH-studenter, oberoende av ort, få tillgång till samtalsstöd.

Det bör även finnas stöd för elever som har koncentrationssvårigheter och dyslexi. Detta är angeläget för att alla studenter ska kunna tillgodogöra sig utbildningen och kunna gå i mål med sina studier.

10.4.5 Överväga om delvis nationellt likvärdigt innehåll

10.6.3 Utbildningarnas namn

LO vill lyfta fram vikten av att utbildningarna är nationellt gångbara. Det är viktigt för att undvika inlåsnings effekter. En individ måste kunna byta arbetsgivare eller flytta till annan ort, utan att hindras av en för snäv utbildning.

Ibland har utbildningarna olika namn och skillnader i innehållet, men leder till samma yrke. Då är det angeläget att jämförbarheten mellan utbildningarna är hög, så att studenter, arbetsgivare och studie- och yrkesvägledare förstår skillnaden mellan de olika utbildningarna. LO vill att det ska vara tydligt var skillnaden ligger.

Individer som söker omställningsstudiestödet har möjlighet att få studie- och yrkesvägledning via sin omställningsorganisation. Det är bra. Men LO vill lyfta vikten av en bred tillgång till studie- och yrkesvägledning för vuxna. En välfungerande vägledning kan bidra till att främja strukturomvandlingen och underlätta en breddad rekrytering.

Med vänlig hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Susanna Gideonsson

Mia Nikali
Handläggare